

Ігор Васильєв: «Слухачам уже замало інформації від педагога...»

Останнім часом чимало розмов точиться навколо застосування в освітньому процесі інноваційних технологій, комп'ютерних програм та інших технічних новинок. Кажуть, за рахунок цього набору можна значно підвищити якість системи навчання. Наскільки? Які отримаємо здобутки у вітчизняному освітньому процесі? Саме з цього розпочали нашу розмову з кандидатом юридичних наук, заступником начальника відділу Інституту державного управління в сфері цивільного захисту Ігорем Васильєвим.

– В усі часи в освітанському процесі намагалися застосовувати інноваційні технології. Кожна епоха створювала свої прогресивні форми та методи навчання, які залежали, зрозуміло, від технологічного рівня країни, розвитку виробництва, здобутків науки, а також здатності суспільства сприймати та користуватися надбаннями прогресу. Ясна річ, не остання роль у цьому відводиться педагогу.

Наприклад, у 1750 році керівник однієї з берлінських гімназій Йоган Геккер замість аудиторних запровадив практичні заняття з відвідуванням міс-

цевих майстерень. Окрім того, створив тематичні класи, де були зібрані рідкісні природні колекції та унікальні твори виробництва.

Усередині XIX сторіччя «батько» військово-польової хірургії Микола Пирогов, перебуваючи на посаді куратора Київського навчального округу, запровадив систему недільних шкіл для місцевих підлітків. Перша з них з'явилася в будівлі Києво-Подільського повітового дворянства, а згодом – в інших містах країни.

Понад сорок років тому за ініціативи викладача Івана Щербини в Черкаському пожежно-технічному училищі змонтували шкільну скляну дошку – аналогів їй на той час не існувало. А капітан Олександр Костенко для проведення занять з курсантами власноруч побудував автоматизований макет системи водопостачання промислового підприємства.

Подібних прикладів вистачає, які для свого часу мали забарвлення прогресу та інновацій.

Сьогоднішній вплив інтерактивних технологій на всі види людської діяльності важко переоцінити. Стрімкий розвиток обчислювальної та телекомунікаційної техніки, накопичення колосальних обсягів інформації та надзвичайно висока швидкість інформаційного обміну сформували нове поняття – глобальне інформаційне суспільство.

Новітні технології змінили не лише спосіб роботи, а й мислення, звузили світ до розмірів монітора. Водночас за рахунок швидкого та легкого доступу до інформації до безмежності збільшили ділову можливість людини.

Також докорінно змінилася психологія самих слухачів, яким уже замало інформації від педагога, її він хоче побачити та мати можливість самостійно відтворити або реально використати на практиці. Для цього викладач у навчальному процесі мусить професійно застосовувати технічні засоби, електронно-обчислювальну техніку, відеоматеріали, бази даних, кінофільми, графіки, діаграми, схе-

ми, малюнки, а також за допомогою різноманітних методів повинен уміти оперативно діагностувати рівень засвоєння матеріалу та активно впливати на цей процес.

Для успішного використання інтерактивної дошки, викладач зобов'язаний професійно навчитися працювати на ній, оволодіти всім переліком функцій. Окрім того, для занять потрібно заздалегідь підготувати відповідні тексти, графіки, діаграми, малюнки, фільми, розробити варіанти практичних рішень з оцінкою ризиків та ймовірності успішної їх реалізації. І все це запрограмувати в інтерактивній дошці.

Практика доводить: створення такого навчального матеріалу потребує втричі більше часу, ніж підготовка до проведення занять без її використання. До того ж рівень навчально-методичних матеріалів повинен бути на порядок вище звичайного.

– Відверто кажучи, не позаздриш педагогу в літах. Але ж заради нього не відмовлятися від упровадження інновацій у навчальний процес?

– Саме так. Мені не хочеться, аби розчарування від упровадження інновацій виявилися тотожними чиннику стартових ілюзій. Якщо заняття проводитимуть задля вбивання часу, заклад доволі швидко позбудеться слухачів....

Як на мене, наріжний камінь у системі навчання – якість та інформативність, які залежать од кваліфікації та професійної підготовки викладачів. Отож їхня компетентність – на першому місці.

Приміром, у нашому Інституті та навчально-методичних центрах сфери цивільного захисту навчаються люди, котрі мають за плечами солідну теоретичну та практичну підготовку. Це фахівці, котрі не проти підвищити власну кваліфікацію, адже удосконаленню немає меж. Тому викладач зобов'язаний упроваджувати інноваційні технології.

Інтерактивне навчання – спеціальна форма організації пізнавальної діяльності, в якій учасники навчального

музеї «Чорнобиль», Державному центрі управління в надзвичайних ситуаціях ДСНС України.

– Скажіть, будь ласка, використовуєте лише загальновідомі напрацювання чи, можливо, створюєте щось своє?

– У березні 2017-го група науковців Інституту завершила дослідно-конструкторську роботу, яка називається «Створення бази даних інформаційних ресурсів системи підготовки населення до дій у надзвичайних ситуаціях». Її проводили з метою підвищення якості підготовки та запровадження інноваційних технологій під час організації занять із навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях.

Результат роботи – методичні рекомендації, які в травні отримали навчально-методичні центри та регіональні підрозділи служби цивільного захисту. В них окреслено порядок створення відеороликів та надано майже два десятки популярних комп'ютерних програм із монтажу, прописані рекомендації з підготовки відеолекцій та зйомок навчальних фільмів. Крім теоретичних напрацювань, авторський колектив запропонував понад 300 актуальних відеороликів зі сфери цивільного захисту, які можна використовувати в навчальному процесі.

На черзі – розробка об'єктової системи оповіщення та автоматизованих відео-куточків для впровадження їх у навчальних закладах, державних установах, на виробничих підприємствах та інших суб'єктах господарювання.

Цьогоріч науковці навчально-методичного центру мережі освітніх установ нашого Інституту також розробили Методичні рекомендації з формування професійної компетентності педагогічних працівників навчально-методичних центрів цивільного захисту та безпеки життєдіяльності за методом аналізу конкретних навчальних ситуацій, за якими від вересня проведуть низку занять із педагогічним складом навчально-методичних центрів.

У поточному році для навчання керівного складу та фахівців стосовно управління в умовах надзвичайної ситуації плануємо розпочати науково-дослідну роботу з розробки системи імітаційного моделювання.

Запитував

Микола **ВОЛОСЯНКО**

Фото **Сергія Разбейкова**

процесу взаємодіють один з одним, обмінюються інформацією, разом вирішують проблеми, моделюють ситуації, оцінюють дії інших та свою власну поведінку, занурюються в реальну атмосферу ділового співробітництва з вирішенням існуючих проблем.

У слухачів інтерактивні форми проведення занять пробуджують інтерес, заохочують активну участь кожного у навчальному процесі, звертаючись до почуттів слухача, сприяють ефективному засвоєнню навчального матеріалу, надають багатоплановий вплив і здійснюють зворотний зв'язок. Водночас отримують адекватну реакцію аудиторії.

Тому наша головна мета – докласти максимум зусиль, аби модель сучасного викладання навчального матеріалу за допомогою інформаційних технологій наповнилася реальним змістом. Лише за таких умов ці технології стануть незамінним інструментом у забезпеченні досягнення стратегічних цілей та удосконалення системи функціонального навчання.

– Як у стінах Вашого закладу упроваджують новітні технології?

– Виконувач обов'язків начальника Інституту державного управління в сфері цивільного захисту Петро Волянський – людина прогресивних поглядів. Отож і не дивина, що впродовж останніх років у нашому закладі широко впроваджують та використовують цілий спектр інноваційних форм і методів навчання. Зокрема, започатковано ряд нових напрямків навчання, у тому числі короткострокове підвищення кваліфікації педагогічних працівників навчально-методичних центрів, навчання немедичних працівників з надання домедичної допомоги, навчання особового складу служби цивільного захисту з питань охорони праці та техніки безпеки.

У наших аудиторіях активно використовують такі види інтерактивних

методів, як круглий стіл, дискусія, ситуаційний аналіз та аналіз конкретних ситуацій, метод «мозкової атаки», рольові ігри, імітації, ділові та навчальні ігри. Також створено та ефективно функціонують два кабінети інтерактивних форм навчання.

У закладі практикують виїзні заняття на підприємствах. Зокрема, педагогічні працівники навчально-методичних центрів доволі плідно попрацювали на пожежно-випробувальному полігоні УкрНДІЦЗ, державному підприємстві «Мобільний рятувальний центр», підприємстві АТ «Імперіал Тобакко Продакшн Україна», публічному акціонерному товаристві «Оболонь», заводі «Київпрофіль», комунальному підприємстві «Водно-інформаційний центр», пульті управління та захисних спорудах Подільської РДА Києва, Національному